

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

О. Ю. Невмержицька

РОЛЬ РАННЬОГО ЛОГОПЕДИЧНОГО ВТРУЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ДО ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ 159

І. М. Омельченко, В. В. Кобильченко, Л. О. Федорович

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ДИЗАЙН КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ ПОСЛУГИ «РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ» ДЛЯ УЧНІВ 1-4 РОКІВ НАВЧАННЯ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ КОГНІТИВНОГО РОЗВИТКУ 162

Т. О. Онопрієнко, Н. А. Лопатинська, М. С. Овчаренко

СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ЧИТАННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ 164

Т. Ю. Орехва, Г. І. Васильєва

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З НАВЧАЛЬНИМИ ТРУДНОЩАМИ 166

І. М. Орленко, Є. В. Цесельська

ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ ЛОГОПЕДА З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ 168

В. Ю. Пінчук, К. О. Тичина, І. І. Папп

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ВИМОВИ ПРИГОЛОСНИХ ЗВУКІВ У ДІТЕЙ ІЗ ДИТЯЧОЮ АПРАКСІЄЮ МОВЛЕННЯ 170

А. Ю. Піонтковська, Ю. М. Найда

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ 174

Є. С. Плахова

ФОРМУВАННЯ АВТОНОМНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ «ТРЕНУВАЛЬНА КВАРТИРА» 176

К. О. Подпалова

НЕЙРОДИНАМІЧНА НЕДОСТАТНІСТЬ ЯК ПРИЧИНА ШКІЛЬНИХ ТРУДНОЩІВ 178

Н. В. Радченко, О. П. Таран

СТАН СФОРМОВАНOSTІ НАВИЧОК ВЕДЕННЯ ДІАЛОГУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА 179

В. О. Самоткан, О. П. Таран

СТАН СФОРМОВАНOSTІ МОТИВАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 181

А. А. Селезень, Г. В. Супрун

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ СЛУХО-МОВЛЕННЄВОЇ ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА 183

Отже, ефективне подолання порушень читання в умовах інклюзивного навчання є критичною передумовою для академічної успішності учнів. У корекційній роботі виділяють два основні напрямки: каузальні (структуровані) методи: Ортона-Гіллінгема, Метод Дейвіса та компенсаторні (адаптивні) втручання: Text-to-Speech. Таким чином, цілісний, індивідуалізований та мультисенсорний підхід, що поєднує структуровану корекцію з технологічними адаптаціями, є найбільш дієвим для забезпечення повноцінного оволодіння навичкою читання та успішної інтеграції учнів з дислексією в освітнє середовище.

Список використаних джерел:

1. Davis R., Braun E. *The Gift of Dyslexia*. Perigee Books, 2010. 261 p.
2. Hussien B. Using online Orton-Gillingham lessons to teach reading comprehension and word recognition to preschool children at risk for dyslexia. *Psycholinguistics*. 2023. Special Issue 33 (2). P. 6–28.

Т. Ю. Орехва, м. Київ

tyorekhva.fpsrso24m@kubg.edu.ua

Г. І. Васильєва, м. Київ

h.vasylieva@kubg.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З НАВЧАЛЬНИМИ ТРУДНОЩАМИ

Одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти є розвиток мовленнєво-комунікативних навичок у здобувачів освіти, зокрема серед учнів з особливими освітніми потребами. Державний стандарт початкової освіти акцентує увагу на необхідності формування ключових компетентностей молодших школярів, серед яких важливе місце посідають уміння ефективно спілкуватися для успішної соціалізації особистості [1, с. 19].

Своєчасне формування навичок зв'язного мовлення є фундаментом повноцінного інтелектуального та мовленнєвого розвитку дитини. Воно сприяє формуванню в учнів уміння чітко висловлювати власні думки, розвитку критичного та системного мислення, творчості, ініціативності, емоційної саморегуляції та здатності до ефективної співпраці. Водночас діти шкільного віку з навчальними труднощами мають підвищений ризик розвитку порушень навчання та грамотності, зокрема труднощів у читанні та письмі [2]. У них нерідко спостерігаються порушення, що ускладнюють засвоєння лексико-граматичних структур, побудову зв'язних висловлювань та логічне формулювання думок. Такі труднощі значно перешкоджають розвитку комунікативної компетентності, пізнавальної активності та соціальної адаптації.

Мета статті – визначити психолого-педагогічні особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей молодшого шкільного віку з навчальними труднощами та обґрунтувати ефективні напрямки корекційно-логопедичної роботи.

Розвиток та формування у дітей мовлення залишається головною проблемою як для вітчизняних, так і для закордонних учених. Дослідження українських науковців Н. Бабич, А. Богущ, О. Вашуленко, Н. Гавриш, Л. Журавльової, Ю. Рібцун, В. Тарасун, В. Тищенко підкреслюють важливість своєчасного виявлення та корекції порушення зв'язного мовлення у дітей молодшого шкільного віку з навчальними труднощами. Сучасні наукові праці Н. Бахмат, О. Гінжелюк, Т. Швалюк свідчать про зростання кількості дітей з мовленнєвими труднощами, що ускладнює опанування ними зв'язного мовлення. Зарубіжні вчені I. Gilbert, G. Reid, R. Davis with E. Braun, S. Chinn and R. Ashcroft аналізують вплив психолого-педагогічних механізмів на розвиток мовлення та застосування інноваційних технологій для стимулювання мовленнєвої активності дітей.

Наявність порушень мовленнєвого розвитку проявляється у дефіциті мовленнєвої функції та може призводити до різних труднощів у процесі опанування знань. Правильне розуміння структури мовленнєвого порушення та причин, що його зумовлюють, є необхідною передумовою для вибору оптимальних прийомів корекційного впливу та запобігання подальшим ускладненням у навчальній діяльності дітей [3, с. 136]. У цьому контексті корекційно-логопедична робота розглядається як важлива складова освітнього процесу, оскільки забезпечує своєчасне подолання мовленнєвих дефіцитів, формування навичок зв'язного мовлення, розвиток комунікативної компетентності та сприяє успішній соціальній і навчальній адаптації дітей із функціональними мовленнєвими труднощами.

Виходячи з визначених теоретичних засад, було проведено дослідження, спрямоване на вивчення особливостей розвитку зв'язного мовлення у дітей молодшого шкільного віку. Воно ґрунтувалося на системному підході, що передбачає комплексне врахування структурних і функціональних компонентів мовлення. Для визначення рівня сформованості зв'язного мовлення розроблено комплексну діагностику з 8 завдань, об'єднаних у 4 блоки, спрямованих на оцінювання ініціативності у спілкуванні, логічності й послідовності висловлювання, уміння складати розповідь за малюнками та з власного життєвого досвіду.

У дослідженні взяли участь учні 2–4 класів (10 осіб). Виявлено, що більшість дітей мають недостатньо сформоване зв'язне мовлення, що проявляється у пасивності, порушенні логіко-послідовності та структурованості висловлювань. На основі отриманих даних розроблено корекційно-розвивальну програму поетапного формування мовлення із застосуванням ігор на балансірі. Після її впровадження частка дітей із низьким рівнем розвитку мовлення

зменшилася з 48% до 15%, а кількість учнів із середнім і високим рівнем зросла до 67% і 18% відповідно.

Результати дослідження підтверджують ефективність запропонованої методики у розвитку зв'язного мовлення та мовленнєвої активності дітей. Розвиток зв'язного мовлення визначено як важливий чинник формування пізнавальних і комунікативних здібностей дітей молодшого шкільного віку з навчальними труднощами.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Державний стандарт дошкільної освіти//Нова редакція. Київ. 2021. 38 с.
2. US Preventive Services Task Force. Screening for speech and language delay and disorders in children: *US Preventive Services Task Force recommendation statement*. *JAMA*. 2024. Vol. 331. P. 329–334. DOI: 10.1001/jama.2023.26952.
3. Журавльова Л. Порушення психомовленнєвого розвитку учнів молодшого шкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2018. Вип. 19. Т. 2. С. 135-140

І. М. Орленко, м. Одеса
irinaorlenko901@gmail.com
Є. В. Цесельська, м. Одеса

ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ ЛОГОПЕДА З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРИ

У сучасному освітньому просторі, де інклюзія стає не просто модним трендом, а фундаментальним принципом, однією з найважливіших проблем є своєчасне виявлення та подолання мовленнєвих порушень у дітей раннього віку. Саме цей період, що триває від 1 до 3 років, є сенситивним для формування комунікативної функції, когнітивних процесів та соціальної адаптації. Затримка в розвитку мовлення на цьому етапі може призвести до низки вторинних труднощів, включаючи проблеми у навчанні, соціальну ізоляцію та загальну затримку особистісного розвитку. За даними сучасних досліджень до трьох років відбувається близько 80 % становлення нейронних зв'язків, які забезпечують мовлення. Якщо розвиток мовлення у цей період порушується, без ранньої корекційної допомоги наслідки можуть бути тривалими й системними. З огляду на це, організація ефективної логопедичної допомоги дітям раннього віку з особливими освітніми потребами (ООП) набуває особливої актуальності та вимагає комплексного наукового осмислення [1].

Ранній вік — це період інтенсивного становлення мовлення, пізнавальної діяльності та емоційно-комунікативної сфери дитини. Саме у цей час закладаються базові передумови для подальшого розвитку особистості, навчання